

॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ उपस्पृष्टं स्मृतं भवेत् ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ उद्धवा संकृत्वा ॥ ३५ ॥ ऋतून्सर्वान्यामोतिसंवत्सरालम्बकप्रजापतिसायुज्यं प्रा
 मोतीत्यर्थः ऋतुर्भूत्वा संवत्सरमप्येतिसंवत्सरः प्रजापतिः प्रजापतिर्वावैष इति श्रुतेः ऋतून् नित्यपि पाठः ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ अत्र पुष्करस्तुतिप्रस्तावे विषमश्लोकव्याख्यायां त्रीणि शृङ्गाणि शुभ्राणि त्रीणि प्रस्रवणा
 नि च पुष्कराण्यादिसिद्धानि न विद्वत्स्तत्र कारणमिति श्लोकः पठितो व्याख्यातश्च इदानीं मदंबुद्धिभिर्दुर्व्यव्ययतया परित्यक्त इति न पुस्तकांतरेषु दृश्यते अत्र प्राचां व्याख्या श्रयतेः श्रुणते वा श्रृङ्गाणि मुमुक्षु
 भिराश्रयणीयानि पापहिंसकानि वा शुभ्राणि भ्राजिष्णूनि तेषां मध्ये सरस्वती प्रस्रवती तितान्येव त्रीणि प्रस्रवणानि आदिसिद्धानि तीर्थान्तरवदुत्पत्तिरहितानि अतएव तत्र तीर्थत्वापादकं
 यत्र देवास्तपस्तप्त्वा दैत्या ब्रह्मर्षयस्तथा ॥ दिव्ययोगामहाराजपुण्येन महतान्विताः ॥ २३ ॥ मनसाप्यभिकामस्य पुष्कराणि मनस्विनः ॥ पूयंते सर्वपापानि ना
 कपृष्ठे च पूज्यते ॥ २४ ॥ तस्मिंस्तीर्थे महाराजनित्यमेव पितामहः ॥ उवास परमप्रीतो भगवान्कमलासनः ॥ २५ ॥ पुष्करेषु महाभाग देवाः सर्पिगणाः पुरा ॥ सि
 द्धिसमभिसंप्राप्ताः पुण्येन महतान्विताः ॥ २६ ॥ तत्राभिषेकयः कुर्यात्पितृदेवार्चने रतः ॥ अश्वमेधादृशगुणं फलं प्रादुर्मेनीषिणः ॥ २७ ॥ अप्येकं भोजयेद्विभ्रं
 पुष्कराण्यमाश्रितः ॥ तेनासौ कर्मणा भीष्मप्रेत्य चेह च मोदते ॥ २८ ॥ शकैर्मलैः फलैर्वापियेन वर्तयते स्वयं ॥ तद्देद्याद्वा ह्यक्षणा यश्च द्वावाननसूयकः ॥ २९ ॥ तेनै
 व प्राप्नुयात्प्राज्ञो हयमेधफलं नरः ॥ ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्रा वाराजसत्तम ॥ ३० ॥ नवैयोनौ प्रजायंते स्नाता स्तीर्थे महात्मनः ॥ कार्तिकीं तु विशेषेण यो भिग
 न्छति पुष्करं ॥ ३१ ॥ प्राप्नुयात्सनरो लोका न्ब्रह्मणः सदनं क्षयान् ॥ सायं प्रातः स्मरेद्यस्तु पुष्कराणि कृतांजलिः ॥ ३२ ॥ उपस्पृष्टं भवेत्तेन सर्वतीर्थेषु भारत ॥ ज
 न्मप्रभृति यत्पापं स्त्रिया वा पुरुषेण वा ॥ ३३ ॥ पुष्करे स्नातमात्रस्य सर्वमेव प्रणश्यति ॥ यथासुराणां सर्वेषामादिस्तु मधुसूदनः ॥ ३४ ॥ तथैव पुष्करं रजं स्तीर्थानां
 मादिरुच्यते ॥ उद्धवाद्वा दशवर्षाणि पुष्करे नित्यतः शुचिः ॥ ३५ ॥ ऋतून्सर्वानवाप्नोति ब्रह्मलोकं स गच्छति ॥ यस्तु वर्षशतं पूर्णमग्निहोत्रमुपासते ॥ ३६ ॥ कार्तिकी
 वावसेदेकां पुष्करे सममेव तत् ॥ ३७ ॥ त्रीणि शृङ्गाणि शुभ्राणि त्रीणि प्रस्रवणानि च ॥ पुष्कराण्यादिसिद्धानि न विद्वत्स्तत्र कारणं ॥ ३८ ॥
 कारणं न विद्वदिति वस्तुतस्तु वेदारण्यपंचनंदगौरीमायूरमार्जुनं श्रीवांछं कुंभकोणं च काशीक्षेत्रसमानिषडित्यादिविद्वद्वाक्येन पुष्करं स्तूयते तथाचायमर्थः पुराणांतरेषु वाराणस्याखिकोणत्वस्मरणात् त्रयः
 कोणा एव त्रीणि शृङ्गाणि शुभ्राणि रजस्तमो मलहीनत्वेन शुद्धसत्त्वमयानि ज्ञानप्रदत्वात् तथाच श्रुतिरिति मुक्तं प्रकृत्याह अत्र हि जंतोः प्राणेषूक्कममाणेषु रुद्रस्तारकं ब्रह्म व्याचष्टे येनासावमृतो भूत्वा मोक्षीभवतीति त्री
 णि प्रस्रवणानि त्रयः प्रवाहाः असीवरणयोगे गायाश्च अथवा नेन त्रिवेण्येव माह्ला तथा त्रीणि पुष्कराणि एतानि त्रीणि काशीप्रयागपुष्कराणि आदिसिद्धानि त्यादिमाग्वत् तेन काश्याकाशप्रियाग्याभ्यां वासमानमिदं
 पुष्करं त्रित्वसाभ्यादिति पुष्करस्तुतिः कृता भवति ॥ ३८ ॥